

Národní památkový ústav, generální ředitelství Praha
Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Josefově
ve spolupráci s
Královéhradeckým krajem
Městem Lázně Bělohrad

*si Vás dovolují pozvat na celostátní seminář
k problematice lidového stavitelství*

Ochrana, obnova a dokumentace dřevěných církevních památek a dalších rustikálních sakrálních staveb venkova

**který se uskuteční
ve dnech 23. – 25. září 2026
v Lázních Bělohrad v Královéhradeckém kraji**

Vysočany (u Nového Bydžova), dřevěný kostel sv. Markéty

Tematické zaměření semináře

Každoročně připravuje Národní památkový ústav ve spolupráci s dalšími institucemi a organizacemi celostátní odborný seminář zaměřený na problematiku poznání, ochrany a obnovy lidového stavitelství a vesnických sídel. Snahou pořadatelů těchto dnes už tradičních setkání specialistů památkářů, muzejníků, architektů, národopisců, pracovníků ochrany přírody i jiných příbuzných oborů a organizací, včetně zástupců státní správy a samosprávy, je zprostředkovat nové poznatky i praktické zkušenosti v širokém mezioborovém spektru a vytvořit tak platformu pro vzájemně přínosnou komunikaci a sjednocení názorů na řešení aktuálních problémů. V Kraji Vysočina se tento seminář, jenž je pořádán nepřetržitě od roku 1994, konal naposledy v roce 2012 v Horním Maršově v Krkonoších.

V tomto roce se již 33. ročník semináře uskuteční ve dnech 23. – 25. září v Lázních Bělohrad, v malebné zvlněné krajině Podkrkonoší. Hlavním pořadatelem je Národní památkový ústav, generální ředitelství Praha a územní odborné pracoviště v Josefově, dále se na jeho zajištění, ať už finančně nebo organizačně, partnersky podílí Královéhradecký kraj i Město Lázně Bělohrad.

Třídenní program semináře, jehož by se podle předpokladů mělo zúčastnit asi 100 odborníků z celé republiky, bude zahrnovat dva jednací bloky ve středu odpoledne a v pátek dopoledne a dále dva společné diskusní večery, které dávají prostor k vzájemnému seznámení, konzultacím, výměně informací a zkušeností z praxe. Důležitou součástí semináře bude jako vždy též celodenní exkurze, jež představí účastníkům v návaznosti na jeho tematické zaměření především zajímavé památky venkovské sakrální architektury i jiné příklady vesnického stavitelství regionu. V úvodní den semináře se rovněž uskuteční společná prohlídka města Lázně Bělohrad s odborným výkladem.

Téma letošního semináře je zaměřeno na poměrně početný okruh rustikálních sakrálních památek, do něhož zahrnujeme pestré skupinu různorodých drobných solitérních staveb či soch (kapličky, zvoničky, kříže, sochy aj.) stojících v intravilánu vesnických sídel, zejména však rozesetých v krajině, dále pak soubor vesnických kaplí a kostelíků, tvaroslovně a typově vycházejících z místních vesnických stavebních tradic, a pochopitelně také dřevěné církevní stavby, jež představují dnes již poměrně vzácně dochovanou kategorii venkovské lidové architektury. Přitom tento druh dřevěné architektury nebyl zejména ve venkovském prostředí v minulosti nijak vzácný prakticky na celém území našeho státu. Především od 18. století však dochází k jejímu postupnému a soustavnému nahrazování stavbami zděnými, které pro rostoucí potřeby církve i farníků lépe splňovaly jejich požadavky na důstojný a reprezentativní stánek boží. Ze značného množství těchto původních staveb, konstrukčně i výtvarně bohatě čerpajících z tradic lidového stavitelství, se dodnes dochoval již jen nevelký zbytek – jedná se celkem asi o 70 dřevěných kostelů a kaplí (nikoliv zvoníc). Nicméně stále jde o určitý typologický vzorek této architektury z časového období 15. – 20. století z prostorového hlediska v podstatě soustředěné ve dvou širších teritoriích – severovýchodních Čechách a severovýchodní Moravě a Slezsku. Dřevěných nebo polodřevěných zvoníc a zvoniček zůstala zachována daleko početnější skupina a najdeme je rovněž u zděných kostelů v oblastech, kde se s dřevěnými kultovními stavbami už nesetkáme. Drobná sakrální architektura, jež nepochybně spoluvytváří paměť krajiny, byla vážně ohrožena ve 2. polovině minulého století, ale díky nastalým společenským změnám naštěstí postupně získala status důležité součásti místního kulturního dědictví pozitivně ovlivňujícího charakter venkovského prostoru a působícího na udržení kontinuity regionální identity.

Záměrem a cílem semináře bude nejen upozornit na zajímavé příklady výše vymezeného okruhu venkovských sakrálních staveb, respektive na jejich zdařile citlivě opravené a udržované ukázky, ale také poukázat na možnosti, prostředky, postupy a přístupy k zachování této cenné pozoruhodné, jedinečné a stále poněkud opomíjené složky památkového fondu vesnických sídel a kulturní krajiny.

Předpokládaný program a časový rozvrh semináře

Středa 23. 9. :

09.00 – 13.00	příjezd, ubytování a prezence účastníků v Bělohradské sýpce
13.00 – 13.30	slavnostní zahájení semináře v konferenčním sále Bělohradské sýpky
13.30 – 17.00	I. blok jednání
17.00 – 19.00	společná prohlídka města
19.00 – 20.00	večeře v restauraci U Sehnalů
20.00 – 24.00	diskusní večer v konferenčním sále Bělohradské sýpky

Čtvrtek 24. 9. :

08.30 – 19.00	exkurze – Novopacko a Novobydžovsko
12.00 – 13.00	oběd během exkurze v Novém Bydžově
19.30 – 24.00	večeře + společenský večer v restauraci U Sehnalů

Pátek 25. 9. :

09.00 – 13.30	II. blok jednání a zakončení semináře
13.30 – 14.00	oběd v restauraci U Sehnalů, odjezd účastníků

Základní organizační informace pro účastníky

- **Datum konání:**

středa 23. – pátek 25. září 2026 – účastníci semináře ze vzdálenějších míst se mohou ubytovat již od úterý 22. září (což je třeba uvést v přihlášce a individuálně domluvit při objednávce s ubytovatelem)

- **Místo konání:**

Lázně Bělohrad – společenský sál Bělohradské sýpky – klasicistní rozměrná budova sýpky z roku 1791 stojí v zadní části zámeckého parku poblíž centra města, v kontextu staveb tohoto typu a funkce má unikátní řešení vnitřních prostor se zděnou konstrukcí dvou nadzemních podlaží s plackovými klenbami, zdevastovaný objekt sýpky koupil podnikatel Leoš Vrbata a roku 2024 ho nechal kompletně zrekonstruovat a upravit na multifunkční kulturně společenské centrum; město Lázně Bělohrad (asi 3 800 obyvatel) leží ve zvlněné krajině Podkrkonoší, vzniklo z osady Nová Ves poprvé písemně zmiňované roku 1354, která získala roku 1722 statut městečka, název Bělohrad se poprvé objevuje roku 1588 na náhrobku Václava Hořenského z Hořenovsi, kolem roku 1880 vznikly první lázně, o jejichž rozmach se zasloužila po roce 1885 hraběnka Anna z Assenburgu, roku 1888 získaly úředně statut léčebných sítiných slatinných lázní a od roku 1905 bylo povoleno užívání názvu Lázně Bělohrad, léčí se zde především nemoci pohybového ústrojí; barokní zámek vznikl v první čtvrtině 18. století podle návrhu Giovanni Santiniho přestavbou staršího goticko-renesančního objektu, v jeho parku kromě sýpky stojí i oranžerie z roku 1831, která slouží jako památník zdejšího rodáka Karla Václava Raise, u ní je umístěn soubor vrchnostenských hraničních mezníků z 18. století.

- **Ubytování:**

ubytování pro účastníky semináře je rezervováno do 31. července v dostatečné lůžkové kapacitě v několika zařízeních ve městě a jeho bezprostředním okolí – jejich přehled včetně charakteristiky a kontaktů je obsažen v příloze, v nich si účastníci semináře mohou podle svých požadavků a nároků telefonicky **individuálně závazně objednat noclehy** v cenových relacích cca od 700,- do 1200,- Kč osoba/noc, vzhledem k většímu počtu ubytoven různého typu, kapacity a cen, doporučujeme s objednávkou neváhat, ve všech případech mají hosté zajištěno parkování, pro snazší identifikaci je třeba při objednávce ubytovatelům sdělit, že se jedná o **rezervaci noclehů na PAMÁTKÁŘSKÝ SEMINÁŘ**

- **Stravování:**

snídaně – v rámci ubytování nebo jinak individuálně
večeře ve středu 23. 9. a oběd v pátek 25. 9. budou podávány v prostorách restaurace U Sehnalů, večeře 24. 9. se uskuteční během společenského večera rovněž v restauraci U Sehnalů a oběd ve čtvrtek 24. 9. při exkurzi v Novém Bydžově – jednotlivá jídla v ceně do 200,- Kč je třeba závazně objednat v přihlášce, po jejich uhrazení při prezenci obdrží účastníci stravenky

- **Doprava:**

Lázně Bělohrad sice neleží na žádné hlavní komunikační trase, ale přesto jsou celkem dobře dostupné jak po železnici (lokální trať Chlumec nad Cidlinou – Nová Paka) tak autobusem, pro dopravu autem je nejlépe využít blízkou dálnici D 11 ze směru od Hradce Králové; parkovat je možné u všech rezervovaných ubytovacích zařízení

- **Účastnický poplatek:**

400,- – 500,- Kč – bude vybírán při prezenci a bude použit k uhrazení nákladů na organizační a technické zabezpečení akce
ubytování a stravu si dle závazné objednávky a výše uvedených instrukcí hradí účastníci individuálně

Instrukce pro autory příspěvků

- délka příspěvku maximálně 20 minut
- žádáme autory referátů o stručnou anotaci s charakteristikou svého příspěvku v přihlášce
- vybavení projekční technikou – počítačový dataprojektor

Přihláška na seminář

Pro přihlášení na seminář prosíme o vyplnění formuláře, který se Vám otevře po kliknutí na následující odkaz, jenž je rovněž součástí doprovodného dopisu.:

<https://forms.gle/MipU4RB17o4LB92d8>

**Podrobný program semináře s uvedením dalších informací a pokynů bude všem účastníkům zaslán po obdržení a zpracování přihlášek.
Pořadatelé si vyhrazují právo na případné změny v programu a organizaci semináře.**

Eventuální dotazy zasílejte a směrujte na následující kontaktní adresy:

PhDr. Pavel Bureš, Národní památkový ústav, generální ředitelství Praha

Valdštejnské nám. 3, 118 01 Praha 1 – Malá Strana

pracoviště Liliová 219/5, 110 00 Praha 1 – Staré Město

tel.: 257 010 255, mobil: 724 663 562, e-mail: bares.pavel@npu.cz

Ing. Jiří Balský, NPÚ, územní odborné pracoviště v Josefově – ředitel

Okružní 418, Josefov – Jaroměř, okr. Náchod

tel.: 491 509 541, mobil: 602 746 233, e-mail: balsky.jiri@npu.cz

Mgr. Jan Tluchoř, územní odborné pracoviště v Josefově

Okružní 418, Josefov – Jaroměř, okr. Náchod

Tel.: 491 509 531, mobil: 724 663 821, e-mail: tluchor.jan@npu.cz

Jako každoročně se pořadatelé těší na Vaši účast!

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

GENERÁLNÍ
ŘEDITELSTVÍ

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISŤE
V JOSEFOVĚ

KRÁLOVÉHRADECKÝ
KRAJ

Město
Lázně
Bělohrad

Mediační partner: **PROPAMÁTKY**